International Journal of Health, Exercise, and Sport Sciences (IJOSS) ISSN: 3023-8382

RESEARCH ARTICLE / Araştırma Makalesi **Open Access/**Açık Erişim

Sporda Algılanan Motivasyonel İklim ile Spora Bağlılık İlişkisi

The Relationship Between Perceived Motivational Climate and Sport Engagement in Sport

Esra DEMİR[1*], İsmail KOÇ[2]

*Correspondence:
Esra Demir
esra13akca@gmail.com

[1]Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi
Orcid: 0009-0002-1262-522X
e-mail: esra13akca@gmail.com

[2]Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi
Orcid: 0000-0002-1047-7959
e-mail: ismail.koc@ahievran.edu.tr

https://doi.org/10.5281/zenodo.23761809

Received / Gönderim: 26.04.2026

Accepted / Kabul: 17.06.2026

Published / Yayın: 23.06.2026

Volume 3, Issue 3, October, 2026

Cilt 3, Sayı 3, Ekim, 2026

How to Cite This Article

APA 7

Demir, E., & Koç, İ. (2026). Sporda algılanan motivasyonel iklim ile spora bağlılık ilişkisi [The relationship between perceived motivational climate and sport engagement in sport]. *International Journal of Health, Exercise, and Sport Sciences (IJOSS), 3*(3), 1332–1347.

Vancouver

Demir E, Koç İ. Sporda algılanan motivasyonel iklim ile spora bağlılık ilişkisi [The relationship between perceived motivational climate and sport engagement in sport*]. International Journal of Health, Exercise, and Sport Sciences (IJOSS). 2026;3*(3):1332-1347.

Öz

Bu araştırmanın amacı, orta öğretim düzeyindeki sporcuların algıladıkları motivasyonel iklim ile spora bağlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu değişkenlerin cinsiyet, spor türü, yaş ve spor yaşı açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Araştırma, nicel araştırma yaklaşımı kapsamında ilişkisel tarama deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini, 2024–2025 eğitim-öğretim yılında okul sporlarına aktif olarak katılan 13–18 yaş aralığındaki 419 ergen sporcu oluşturmuştur. Veriler, Sporda Algılanan Motivasyonel İklim Ölçeği ve Spora Bağlılık Ölçeği kullanılarak toplanmış; analizlerde betimsel istatistikler, Pearson korelasyon analizi, bağımsız örneklemler için t testi, basit ve çoklu doğrusal regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Bulgular, toplam motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir (r=.592, p<.001). Basit doğrusal regresyon analizinde motivasyonel iklimin spora bağlılığın anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve spora bağlılıktaki varyansın %35.1'ini açıkladığı belirlenmiştir (β=.592, R^2=.351, p<.001). Görev/ustalık ve ego/performans yönelimli iklim boyutlarının birlikte değerlendirildiği çoklu regresyon modelinde, değişkenlerin spora bağlılıktaki varyansın %50.2'sini açıkladığı ve yalnızca görev/ustalık yönelimli iklimin anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmüştür (β=.709, p<.001). Cinsiyete göre erkek sporcuların ego/performans yönelimli iklim, toplam motivasyonel iklim ve spora bağlılık puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Takım sporcularının motivasyonel iklim ve spora bağlılık puanlarının bireysel sporculara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yaş ile bazı değişkenler arasında düşük düzeyde negatif, spor yaşı ile tüm temel değişkenler arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Sonuç olarak, özellikle görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklimin ergen sporcuların spora bağlılığıyla güçlü biçimde ilişkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Motivasyonel iklim, sporcu, spora bağlılık, görev yönelimi, ego yönelim.

Abstract

The aim of this study was to examine the relationship between perceived motivational climate and sport engagement among secondary school athletes and to determine whether these variables differed according to gender, type of sport, age, and years of sport participation. The study was conducted within a quantitative research approach using a correlational survey design. The sample consisted of 419 adolescent athletes aged 13–18 years who actively participated in school sports during the 2024–2025 academic year. Data were collected using the Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire and the Sport Engagement Scale. Descriptive statistics, Pearson correlation analysis, independent-samples t-test, and simple and multiple linear regression analyses were employed. The findings revealed a positive, moderate, and statistically significant relationship between overall perceived motivational climate and sport engagement (r = .592, p < .001). Simple linear regression analysis indicated that perceived motivational climate was a significant predictor of sport engagement, explaining 35.1% of the variance in sport engagement (β = .592, R^2 = .351, p < .001). In the multiple regression model including task/mastery- and ego/performance-oriented motivational climate dimensions, the model explained 50.2% of the variance in sport engagement, with only task/mastery-oriented motivational climate emerging as a significant predictor (β = .709, p < .001). In terms of gender, male athletes were found to have higher ego/performance-oriented motivational climate, overall motivational climate, and sport engagement scores than female athletes. Team-sport athletes also demonstrated higher motivational climate and sport engagement scores than individual-sport athletes. Age was negatively and weakly associated with some variables, whereas years of sport participation were positively and significantly associated with all major variables. Overall, the findings indicate that task/mastery-oriented motivational climate is particularly strongly associated with sport engagement among adolescent athletes.

Keywords: Motivational climate, athlete, sport commitment, mastery orientation, performance orientation

IJOSS

Copyright and Open Access Statement: / Telif Hakkı ve Açık Erişim Beyanı : © The Author(s), 2026. This article is published as an open access article by IJOSS. It is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits unrestricted use, sharing, adaptation, distribution, and reproduction in any medium or format, provided that appropriate credit is given to the original author(s) and the source, a link to the Creative Commons license is provided, and any changes made to the original work are clearly indicated. Unless otherwise stated in a credit line, all images or third-party materials included in this article are covered by the article's Creative Commons license. If any material is not covered by the Creative Commons license and the intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, permission must be obtained directly from the copyright holder. To view a copy of this license, visit: http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.

GİRİŞ

Sporcuların sportif performansta başarıya ulaşabilmeleri yalnızca fiziksel yeterlilikleriyle değil, aynı zamanda sahip oldukları psikolojik özellikleri etkili biçimde kullanabilmeleriyle de yakından ilişkilidir. Yoğun antrenman süreçleri, rekabet baskısı, başarısızlık deneyimleri, sakatlıklar ve sportif performansa ilişkin beklentiler sporcular üzerinde çeşitli fiziksel ve psikolojik yükler oluşturabilmektedir (Koç et al., 2022; Vallerand & Losier, 1999). Bu süreçte sporcuların karşılaştıkları güçlüklerle başa çıkabilmeleri, performanslarını sürdürebilmeleri ve sportif hedeflerine ulaşabilmeleri açısından motivasyon önemli bir psikolojik faktör olarak öne çıkmaktadır. Motivasyon, bireyi belirli bir davranışı gerçekleştirmeye yönelten, davranışın sürdürülmesini sağlayan ve bireyin davranışa yönelik istekliliğini etkileyen temel psikolojik süreçlerden biri olarak değerlendirilmektedir (Lai, 2011). Spor ortamında motivasyon; antrenmanlara katılım, performans gelişimi ve sportif faaliyetleri sürdürme eğilimi açısından önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle sporcuların motivasyonel süreçlerinin yalnızca bireysel özellikler üzerinden değil, içerisinde bulundukları sosyal ve çevresel koşullar doğrultusunda da ele alınması gerekmektedir.

Sporcuların motivasyonel süreçlerini etkileyen çevresel faktörlerden biri motivasyonel iklimdir. Motivasyonel iklim, sporcuların içerisinde bulundukları sportif ortamı nasıl algıladıklarını ve bu ortamda başarıya ilişkin hangi mesajların ön plana çıkarıldığını ifade etmektedir (Toros, 2002). Antrenörlerin, takım arkadaşlarının, ailelerin ve diğer sosyal çevre unsurlarının davranışları, spor ortamının motivasyonel yapısının şekillenmesinde etkili olabilmektedir (Aydın, 2019). Motivasyonel iklim genel olarak ustalık ve performans iklimi olmak üzere iki temel yapı üzerinden ele alınmaktadır. Ustalık ikliminde çaba, öğrenme, beceri gelişimi, iş birliği ve bireysel ilerleme ön plana çıkarken; performans ikliminde sosyal karşılaştırma, rekabet ve diğer sporculara göre üstünlük sağlama gibi unsurlar daha belirgin hale gelmektedir (Vazou et al., 2005; Roberts, 2012). Bu farklılıklar, sporcuların başarıyı değerlendirme biçimlerinin yanı sıra sportif deneyimlerini ve spora yönelik tutumlarını da etkileyebilmektedir. Nitekim görev odaklı ve gelişimi destekleyen ortamların sporcuların çaba göstermelerini ve becerilerini geliştirmelerini desteklediği; performans odaklı ortamların ise sosyal karşılaştırmayı ve sonuç odaklı değerlendirmeleri ön plana çıkarabildiği belirtilmektedir (Duda & Hall, 2001; Altintaş et al., 2012).

Motivasyonel iklimin sporcuların sportif yaşama katılımlarının sürdürülmesi açısından taşıdığı önem, spora bağlılık kavramını da önemli hale getirmektedir. Spora bağlılık, bireyin sportif etkinliklere devam etme isteğini, sporu sürdürme konusundaki kararlılığını ve sporla kurduğu psikolojik bağı ifade eden çok boyutlu bir yapı olarak ele alınmaktadır (Scanlan et al., 2013; Scanlan et al., 2016). Sporcuların spora devam etme veya spordan uzaklaşma kararlarında yalnızca bireysel motivasyonlarının değil, antrenör davranışları, takım iklimi, aile desteği ve akran ilişkileri gibi sosyal çevre faktörlerinin de etkili olduğu belirtilmektedir (Vazou et al., 2005; Haugen et al., 2020). Bu açıdan değerlendirildiğinde, sporcuların kendilerini değerli, yeterli ve desteklenmiş hissettikleri

bir sportif ortamın spora yönelik olumlu tutumların ve katılımın sürdürülmesinin desteklenmesinde önemli olabileceği düşünülmektedir.

Motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasındaki ilişkinin açıklanmasında Başarı Hedefi Kuramı ve Öz Belirleme Kuramı önemli kuramsal dayanaklar sunmaktadır. Başarı Hedefi Kuramı, bireylerin başarıyı nasıl tanımladıkları ve değerlendirdikleri üzerinde durmakta; görev yönelimli bireylerin başarıyı kişisel gelişim, beceri kazanımı ve çaba üzerinden değerlendirirken, ego yönelimli bireylerin sosyal karşılaştırma ve üstünlük sağlama ölçütlerini daha fazla önemsediklerini ortaya koymaktadır (Nicholls et al., 1989; Duda & Hall, 2001). Öz Belirleme Kuramı ise bireylerin motivasyonel süreçlerinde özerklik, yeterlik ve ilişkililik ihtiyaçlarının önemini vurgulamakta ve destekleyici sosyal ortamların daha nitelikli motivasyonel süreçlerin oluşmasına katkı sağlayabileceğini belirtmektedir (Deci & Ryan, 2000; Ryan & Deci, 2020). Bu kuramsal yaklaşımlar birlikte değerlendirildiğinde, sporcuların içerisinde bulundukları motivasyonel iklimin spora yönelik psikolojik süreçleri ve sportif faaliyetlere devam etme eğilimlerini etkileyebileceği anlaşılmaktadır.

Özellikle genç ve ortaöğretim dönemindeki sporcular açısından spora katılımın sürdürülebilmesi önemli bir konu olarak değerlendirilmektedir. Bu dönemde sporcuların sportif deneyimleri; antrenör, takım arkadaşları, aile ve diğer sosyal çevre unsurlarıyla kurdukları ilişkilerden etkilenebilmekte ve içerisinde bulundukları motivasyonel ortam spora yönelik tutumlarının şekillenmesinde rol oynayabilmektedir (Haugen et al., 2020). Bununla birlikte literatürde motivasyonel iklim ve spora bağlılık değişkenlerini ayrı ayrı ele alan çalışmalar bulunmasına karşın, özellikle farklı spor branşlarında yer alan sporcuların algıladıkları motivasyonel iklim ile spora bağlılıkları arasındaki ilişkinin birlikte incelendiği çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu ilişkinin ortaya konulması, sporcuların spora devamlılığını etkileyen psikolojik ve çevresel faktörlerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca elde edilecek bulguların antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri ve spor yöneticileri açısından sporcuların motivasyonlarını ve spora katılım sürekliliklerini destekleyecek ortamların oluşturulmasına yönelik uygulamalara katkı sunabileceği düşünülmektedir.

Bu doğrultuda araştırmanın amacı, sporcularda sporda algılanan motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasındaki ilişkinin incelenmesi ve sporda algılanan motivasyonel iklimin spora bağlılığı yordama düzeyinin belirlenmesidir. Ayrıca sporcuların algıladıkları motivasyonel iklim ve spora bağlılık düzeylerinin cinsiyet, spor türü, yaş ve spor yaşı gibi değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL ve METOD

Araştırma Modeli

Araştırma nicel araştırma yaklaşımında ve ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin yönünü ve düzeyini belirlemeye yönelik bir araştırma yaklaşımıdır (Büyüköztürk et al., 2015; Cohen et al., 2002). Tarama araştırmaları ise belirli bir konuya ilişkin mevcut

durumun doğal koşulları içerisinde incelenmesine olanak sağlamaktadır (Creswell, 2016; Fraenkel & Wallen, 1990; Karasar, 2007).

Araştırmada sporcuların algıladıkları görev/ustalık ve ego/performans yönelimli motivasyonel iklim ile spora bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiş; değişkenlerin cinsiyet ve spor türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı ve yaş ile spor yaşı arasındaki ilişkiler değerlendirilmiştir. Ayrıca motivasyonel iklim boyutlarının spora bağlılığı yordama düzeyleri çoklu doğrusal regresyon analizi ile incelenmiştir.

Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırmanın hedef evrenini 2024–2025 eğitim-öğretim yılında Kırşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda öğrenim gören 7024 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemi ise okul sporlarına aktif olarak katılan ve tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 419 sporcu öğrenciden oluşmuştur.

Katılımcıların 261'i (%62.3) kadın, 158'i (%37.7) erkektir. Katılımcıların yaşları 13–18 arasında değişmektedir. Sporcuların 201'i (%48) bireysel, 218'i (%52) takım sporlarında yer almaktadır. Katılımcıların 164'ü (%39.1) amatör, 197'si (%47.0) okul sporları ve 58'i (%13.8) profesyonel düzeyde spor yapmaktadır. Spor yaşı 1–13 yıl arasında değişmekte olup ortalama spor yaşı 3.46±2.63 yıldır.

Araştırmanın yürütülebilmesi için Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan etik kurul onayı alınmıştır. Araştırma, 18.12.2025 tarihli ve 2025/19/32 sayılı karar doğrultusunda yürütülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Algılanan Motivasyonel İklim Ölçeği ve Spora Bağlılık Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların cinsiyet, yaş, spor türü, sporculuk düzeyi ve spor yaşı gibi bireysel ve sportif özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Spora Bağlılık Ölçeği

Spora Bağlılık Ölçeği, Guillén ve Martínez-Alvarado (2014) tarafından geliştirilmiş ve Kayhan ve arkadaşları (2020) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 10 maddeden oluşmakta ve 7'li Likert tipi derecelendirme (1=Hiçbir zaman, 7=Her zaman) kullanmaktadır (Guillén & Martínez-Alvarado, 2014; Kayhan et al., 2020). Ölçek dinç olma ve odaklanma olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Dinç olma boyutu sporcuların antrenman ve müsabakalara katılım için harcadıkları zaman ve enerjiyi; odaklanma boyutu ise antrenman ve müsabaka sırasında dikkatlerini ve bilişsel kaynaklarını spora yöneltme düzeylerini değerlendirmektedir. Mevcut araştırmada

Cronbach's alpha katsayısı dinç olma boyutu için α=.945, odaklanma boyutu için α=.878 ve toplam ölçek için α=.954 olarak hesaplanmıştır.

Sporda Algılanan Motivasonel İklim Ölçeği

Sporda Algılanan Motivasyonel İklim Ölçeği, Walling, Duda ve Chi (1993) tarafından geliştirilmiş ve Türk sporcularına Toros (2001) tarafından uyarlanmıştır (Toros, 2001; Walling et al., 1993). Ölçek 21 maddeden oluşmakta ve 5'li Likert tipi derecelendirme (1=Kesinlikle katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum) kullanılmaktadır. Ölçek görev/ustalık yönelimli iklim ve ego/performans yönelimli iklim olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Görev/ustalık yönelimli iklim sporcuların gelişim, çaba, öğrenme ve beceri ilerlemesine; ego/performans yönelimli iklim ise sosyal karşılaştırma, üstünlük ve performans sonucuna dayalı değerlendirmelere ilişkin algılarını yansıtmaktadır. Mevcut araştırmada Cronbach's alpha katsayıları görev/ustalık yönelimli iklim için α=.934, ego/performans yönelimli iklim için α=.885 ve toplam ölçek için α=.922 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 29.0 paket programı kullanılmıştır. Analiz öncesinde veri seti eksik veri, aykırı değer ve parametrik test varsayımları açısından incelenmiş; aykırı değerlerin değerlendirilmesinde standartlaştırılmış z puanları için ±3.29 ölçütü dikkate alınmıştır (Tabachnick et al., 2007). Normallik varsayımı Kolmogorov–Smirnov testi, çarpıklık ve basıklık katsayıları ile grafiksel yöntemler kullanılarak değerlendirilmiştir. Çarpıklık değerleri -1.30 ile -0.40, basıklık değerleri ise -0.57 ile 2.78 arasında bulunmuş ve kabul edilebilir sınırlar içerisinde değerlendirilmiştir (George & Mallery, 2024; Hair Jr. et al., 2010; Tabachnick et al., 2007; İnceoğlu Ayaz, 2024; Kalaycı, 2010).

Betimsel istatistiklerde frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2018). Değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi, gruplar arasındaki farklılıklar ise bağımsız örneklemler için t testi ile incelenmiştir. Varyans homojenliği Levene testi ile değerlendirilmiş, homojenliğin sağlanmadığı durumlarda Welch t testi sonuçları dikkate alınmıştır (Field, 2024). Etki büyüklüğü Cohen'in d katsayısı ile hesaplanmış ve d = .20, .50 ve .80 değerleri sırasıyla küçük, orta ve büyük etki olarak değerlendirilmiştir (Cohen, 1988, 2013). Motivasyonel iklim boyutlarının spora bağlılığı yordama düzeyi basit doğrusal ve çoklu doğrusal regresyon analizi ile belirlenmiştir. Çoklu doğrusal bağlantı Tolerance ve VIF değerleri, hata terimlerinin bağımsızlığı ise Durbin–Watson katsayısı ile incelenmiştir (Hair Jr. et al., 2010; Field, 2024). Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. *Algılanan motivasyonel iklim ve spora bağlılığa ilişkin betimsel istatistikler, iç tutarlılık katsayıları ve korelasyonlar*

Değişken	Ort.	SS	α	1	2	3	4	5	6
1. Görev/ustalık yönelimli iklim	3.78	.91	.934	1					
2. Ego/performans yönelimli iklim	3.07	.82	.885	.491***	1				
3. Motivasyonel iklim toplam	3.37	.74	.922	.835***	.889***	1			
4. Dinç olma	5.14	1.54	.945	.711***	.343***	.590***	1		
5. Odaklanma	4.50	1.74	.878	.619***	.317***	.525***	.826***	1	
6. Spora bağlılık toplam	4.95	1.54	.954	.709***	.349***	.592***	.982***	.919***	1

****p<.001.*

Tablo 1 incelendiğinde, sporcuların görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim puan ortalamasının 3.78±.91, ego/performans yönelimli motivasyonel iklim puan ortalamasının 3.07±.82 ve toplam motivasyonel iklim puan ortalamasının 3.37±.74 olduğu görülmektedir. Spora bağlılığın dinç olma boyutunun ortalaması 5.14±1.54, odaklanma boyutunun ortalaması 4.50±1.74 ve toplam spora bağlılık puanının ortalaması 4.95±1.54 olarak bulunmuştur.

Ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları incelendiğinde, SAMİÖ'nün görev/ustalık boyutu için α=.934, ego/performans boyutu için α=.885 ve toplam puan için α=.922; SBÖ'nün dinç olma boyutu için α=.945, odaklanma boyutu için α=.878 ve toplam puan için α=.954 olduğu görülmektedir. Bu değerler, araştırmada kullanılan ölçümlerin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Korelasyon sonuçlarına göre görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=.709, p<.001). Buna karşılık ego/performans yönelimli motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasındaki ilişki pozitif yönlü ancak daha düşük düzeydedir (r=.349, p<.001). Toplam motivasyonel iklim ile toplam spora bağlılık arasında ise pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=.592, p<.001).

Görev/ustalık yönelimli iklim ile dinç olma (r=.711, p<.001) ve odaklanma (r=.619, p<.001) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunurken, ego/performans yönelimli iklim ile dinç olma (r=.343, p<.001) ve odaklanma (r=.317, p<.001) arasındaki ilişkilerin daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. *Algılanan motivasyonel iklim ve spora bağlılık puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılması*

Değişken	Kadın Ort.±SS	Erkek Ort.±SS	t	p	Cohen's d
Görev/ustalık yönelimli iklim	3.72±.95	3.90±.82	-1.956	.051	.20
Ego/performans yönelimli iklim	3.00±.84	3.18±.77	-2.290	.023	.23
Motivasyonel iklim toplam	3.31±.78	3.49±.66	-2.477	.014	.25
Dinç olma	4.94±1.63	5.47±1.33	-3.668	<.001	.35
Odaklanma	4.28±1.84	4.87±1.48	-3.600	<.001	.35
Spora bağlılık toplam	4.74±1.63	5.29±1.31	-3.805	<.001	.36

Tablo 2'ye göre görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim puanları kadın ve erkek sporcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir (p=.051). Bununla birlikte erkek sporcuların ortalama puanı (3.90), kadın sporcuların ortalama puanından (3.72) daha yüksektir.

Ego/performans yönelimli motivasyonel iklim puanları erkek sporcularda (3.18±.77), kadın sporculara (3.00±.84) göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (t=-2.290, p=.023). Benzer biçimde toplam motivasyonel iklim puanının erkek sporcularda (3.49±.66) kadın sporculardan (3.31±.78) daha yüksek olduğu belirlenmiştir (t=-2.477, p=.014).

Spora bağlılık açısından da erkek sporcuların dinç olma (5.47±1.33), odaklanma (4.87±1.48) ve toplam spora bağlılık (5.29±1.31) puanlarının kadın sporculardan sırasıyla 4.94±1.63, 4.28±1.84 ve 4.74±1.63 değerlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir (p<.001).

Bununla birlikte cinsiyet farklılıklarına ilişkin Cohen's d değerlerinin .20 ile .36 arasında değiştiği ve tümünün küçük etki büyüklüğü aralığında bulunduğu görülmektedir.

Tablo 3. *Algılanan motivasyonel iklim ve spora bağlılık puanlarının spor türüne göre karşılaştırılması*

Değişken	Bireysel Spor Ort.±SS	Takım Sporu Ort.±SS	t	p	Cohen's d
Görev/ustalık yönelimli iklim	3.57±1.03	3.99±.72	-4.770	<.001	.47
Ego/performans yönelimli iklim	2.97±.90	3.15±.72	-2.270	.024	.22
Motivasyonel iklim toplam	3.23±.87	3.51±.57	-3.910	<.001	.39
Dinç olma	4.70±1.70	5.55±1.25	-5.790	<.001	.57
Odaklanma	4.09±1.84	4.88±1.55	-4.690	<.001	.46
Spora bağlılık toplam	4.51±1.69	5.35±1.27	-5.660	<.001	.56

Tablo 3 incelendiğinde, takım sporcularının görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim puanlarının bireysel sporculara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir (t=-4.770, p<.001). Benzer şekilde takım sporcularının ego/performans yönelimli iklim puanları da bireysel sporculara göre daha yüksek bulunmuştur (t=-2.270, p=.024).

Toplam motivasyonel iklim puanında da takım sporcuları lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Takım sporcularının ortalaması 3.51±.57 iken bireysel sporcuların ortalaması 3.23±.87'dir (t=-3.910, p<.001).

Spora bağlılığın her iki boyutunda da takım sporcularının puanları bireysel sporculara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Dinç olma boyutunda takım sporcularının ortalaması 5.55±1.25, bireysel sporcuların ortalaması 4.70±1.70'tir (t=-5.790, p<.001). Odaklanma boyutunda ise takım sporcularının ortalaması 4.88±1.55, bireysel sporcuların ortalaması 4.09±1.84'tür (t=-4.690, p<.001). Toplam spora bağlılık puanı da takım sporcularında (5.35±1.27), bireysel sporculardan (4.51±1.69) daha yüksek bulunmuştur (t=-5.660, p<.001).

Etki büyüklükleri incelendiğinde, motivasyonel iklim boyutları için Cohen's d değerlerinin .22 ile .47 arasında, spora bağlılık boyutları için ise .46 ile .57 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre spor türüne ilişkin farklılıkların çoğunlukla küçük ile orta düzey arasında olduğu, spora bağlılık değişkenlerinde ise orta düzeye yaklaşan etki büyüklüklerinin bulunduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. *Yaş ve spor yaşı ile algılanan motivasyonel iklim ve spora bağlılık arasındaki korelasyonlar*

Değişken	Yaş r	p	Spor yaşı r	p
Görev/ustalık yönelimli iklim	-.180	<.001	.259	<.001
Ego/performans yönelimli iklim	.042	.393	.203	<.001

Motivasyonel iklim toplam	-.068	.165	.264	<.001
Dinç olma	-.110	.025	.366	<.001
Odaklanma	-.101	.039	.311	<.001
Spora bağlılık toplam	-.111	.023	.362	<.001

Tablo 4'te görüldüğü üzere yaş ile görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=-.180, p<.001). Buna karşılık yaş ile ego/performans yönelimli motivasyonel iklim (r=.042, p=.393) ve toplam motivasyonel iklim (r=-.068, p=.165) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Yaş ile spora bağlılığın dinç olma (r=-.110, p=.025), odaklanma (r=-.101, p=.039) ve toplam spora bağlılık (r=-.111, p=.023) puanları arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler belirlenmiştir.

Spor yaşı açısından değerlendirildiğinde ise tüm değişkenlerle pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Spor yaşı ile görev/ustalık yönelimli iklim (r=.259, p<.001), ego/performans yönelimli iklim (r=.203, p<.001) ve toplam motivasyonel iklim (r=.264, p<.001) arasındaki ilişkiler düşük düzeydedir. Spor yaşı ile dinç olma (r=.366, p<.001), odaklanma (r=.311, p<.001) ve toplam spora bağlılık (r=.362, p<.001) arasındaki ilişkiler ise düşük-orta düzeydedir.

Bu bulgular, yaş ve spor yaşının araştırma değişkenleriyle aynı yönde ilişki göstermediğini ortaya koymaktadır. Yaş bazı motivasyonel iklim ve bağlılık göstergeleriyle düşük düzeyde negatif ilişkiler gösterirken, spor yaşı tüm temel değişkenlerle pozitif yönde ilişkilidir.

Tablo 5. *Sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği (samiö) toplam puanının spora bağlılık ölçeği (sbö) toplam puanını yordamasına ilişkin basit doğrusal regresyon analizi*

Yordayıcı değişken	**B**	**SH**	**β**	**t**	**p**
Sabit	0.797	0.283	—	2.814	.005
SAMİÖ toplam	1.230	0.082	.592	15.002	<.001

Model Özeti: R=.592, R^2=.351, Düzeltilmiş R^2=.349, F(1,417)=225.052, p<.001, Durbin–Watson=1.331. Bağımlı değişken: SBÖ toplam puanı.

Tablo 5'te görüldüğü üzere, toplam motivasyonel iklimin spora bağlılığı yordamasına ilişkin kurulan basit doğrusal regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır, F(1.417)=225.052, p<.001. Modelin R^2 değerinin .351 olması, toplam motivasyonel iklim puanının spora bağlılık puanındaki varyansın %35.1'ini açıkladığını göstermektedir.

Regresyon katsayıları incelendiğinde, SAMİÖ toplam puanının spora bağlılığın pozitif yönlü ve anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir (β=.592, t=15.002, p<.001). Standardize edilmemiş regresyon katsayısı (B=1.230), SAMİÖ toplam puanındaki bir birimlik artışın SBÖ toplam puanında yaklaşık 1.230 birimlik artışla ilişkili olduğunu göstermektedir. Sabit katsayının da istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (B=.797, t=2.814, p=.005).

Regresyon denklemi:

SBÖ toplam = .797 + 1.230 × SAMİÖ toplam şeklindedir.

Modelin Durbin–Watson katsayısının 1.331 olduğu belirlenmiştir. Bu değer, regresyon modelinde hata terimlerinin bağımsızlığı açısından ciddi bir sorun bulunmadığını göstermektedir.

Tablo 6. *Görev/ustalık ve ego/performans yönelimli motivasyonel iklim boyutlarının spora bağlılığı yordamasına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi*

Yordayıcı değişken	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
Sabit	.396	.251	—	1.581	.115	—	—
Görev/ustalık yönelimli iklim	1.202	.067	.709	17.840	<.001	.758	1.318
Ego/performans yönelimli iklim	.001	.075	.000	.008	.994	.758	1.318

Model Özeti: R=.709, R^2=.502, Düzeltilmiş R^2=.500, F(2,416)=209.889, p<.001, Durbin–Watson=1.526. Bağımlı değişken: SBÖ toplam puanı.

Tablo 6 incelendiğinde, görev/ustalık ve ego/performans yönelimli motivasyonel iklim boyutlarının birlikte yer aldığı çoklu regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir, F(2.416)=209.889, p<.001. Modelin R^2 değerinin .502 olması, iki motivasyonel iklim boyutunun birlikte spora bağlılıktaki varyansın %50.2'sini açıkladığını göstermektedir.

Yordayıcı değişkenlerin özgün katkıları incelendiğinde, görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklimin spora bağlılığın pozitif yönlü ve anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir (B=1.202, SH=.067, β=.709, t=17.840, p<.001). Buna karşılık ego/performans yönelimli motivasyonel iklimin spora bağlılık üzerinde anlamlı bir özgün katkısı bulunmamıştır (B=.001, SH=.075, β=.000, t=.008, p=.994).

Modelde Tolerance değerlerinin .758 ve VIF değerlerinin 1.318 olması, yordayıcı değişkenler arasında ciddi bir çoklu bağlantı problemi bulunmadığını göstermektedir. Durbin–Watson katsayısının 1.526 olması da hata terimlerinin bağımsızlığı açısından modelin kabul edilebilir olduğunu göstermektedir.

Çoklu regresyon denklemi:

SBÖ toplam = .396 + 1.202 × (Görev/ustalık yönelimli iklim) + .001 × (Ego/performans yönelimli iklim) şeklindedir.

Genel olarak bulgular birlikte değerlendirildiğinde, toplam motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasında anlamlı bir yordayıcı ilişki bulunmuş ve toplam motivasyonel iklim spora bağlılıktaki varyansın %35.1'ini açıklamıştır. Motivasyonel iklim boyutları ayrı ayrı modele dâhil edildiğinde ise görev/ustalık ve ego/performans yönelimli iklim birlikte spora bağlılıktaki varyansın %50.2'sini açıklamış; bu modelde yalnızca görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim anlamlı bir özgün yordayıcı olarak belirlenmiştir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada sporcuların algıladıkları motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasındaki ilişki incelenmiş; değişkenlerin cinsiyet, spor türü, yaş ve spor yaşı açısından farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiştir. Bulgular, motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu ve özellikle görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklimin spora bağlılığın güçlü bir yordayıcısı olduğunu göstermiştir.

Araştırmada görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim ile spora bağlılığın dinç olma, odaklanma ve toplam puanları arasında pozitif ilişkiler bulunurken, ego/performans yönelimli iklim ile ilişkilerin daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Bu sonuç, Başarı Hedefi Kuramı'nın görev yönelimli iklimin öğrenme, gelişim, çaba ve bireysel ilerlemeyi desteklediğine ilişkin açıklamalarıyla uyumludur (Ames, 1995; Duda & Hall, 2001; Nicholls et al., 1989). Görev yönelimli iklimin sporcuların olumlu motivasyonel süreçleri ve spora bağlılıklarıyla ilişkili olduğu daha önce de ortaya konmuştur (Alesi et al., 2019; İnceoğlu Ayaz, 2024; Leo Marcos et al., 2009). Bu sonuç, spor ortamında başarının yalnızca performans ve sosyal karşılaştırma üzerinden değil, bireysel gelişim ve çaba üzerinden yapılandırılmasının önemini göstermektedir.

Araştırmanın en önemli bulgularından biri, görev/ustalık ve ego/performans yönelimli motivasyonel iklim boyutlarının birlikte spora bağlılıktaki varyansın %50.2'sini açıklamasıdır (R^2=.502; F(2.416)=209.889, p<.001). Görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim spora bağlılığın anlamlı ve güçlü bir yordayıcısı olarak belirlenirken (β=.709, t=17.840, p<.001), ego/performans yönelimli motivasyonel iklimin görev/ustalık yönelimli iklim kontrol edildiğinde anlamlı özgün katkı sağlamadığı görülmüştür (β=.000, t=.008, p=.994). Bu sonuç, motivasyonel iklim ile spora bağlılık arasındaki ilişkinin özellikle görev/ustalık boyutuyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

Ego/performans yönelimli iklim ile spora bağlılık arasındaki korelasyonun anlamlı olmasına rağmen regresyon modelinde anlamlı bir yordayıcı olmaması, bu ilişkinin görev/ustalık yönelimli iklimle paylaşılan varyansla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Dolayısıyla sporcuların performans ve sosyal karşılaştırma içeren ortamları algılamaları bağlılıkla ilişkili olsa da, görev/ustalık yönelimli iklimin katkısı kontrol edildiğinde ego/performans yönelimli iklimin özgün katkısı sınırlı kalmıştır. Bu sonuç, görev ve ego yönelimlerinin sportif ortamlardaki farklı sonuçlarıyla ilgili önceki açıklamalarla uyumludur (Duda, 1989; Li et al., 1996).

Bu bulgu Öz Belirleme Kuramı açısından da değerlendirilebilir. Özerklik, yeterlik ve ilişki gereksinimlerinin desteklenmesi, daha nitelikli motivasyonel süreçlerin ve etkinliğe devamlılığın gelişmesine katkı sağlayabilmektedir (Ryan & Deci, 2020). Görev/ustalık yönelimli iklimin çaba, öğrenme, gelişim ve yeterlik algısını destekleyen yapısı bu psikolojik gereksinimlerin karşılanmasına katkıda bulunabilir. Nitekim Hodge ve arkadaşları (2023), psikolojik ihtiyaçların desteklenmesi ile spor bağlılığı arasında ilişki bulunduğunu bildirmiştir. Ayrıca spora bağlılığın yalnızca motivasyonel iklimle değil, spor keyfi, kişisel yatırımlar, katılım fırsatları ve sosyal çevre gibi farklı faktörlerle de ilişkili olduğu belirtilmektedir (Scanlan et al., 1993; Altın et al., 2023; Çağlar & Merdan, 2022; Gu & Cheng, 2026). Bu nedenle mevcut regresyon bulguları nedensel değil, yordayıcı ilişkiler olarak değerlendirilmelidir.

Basit doğrusal regresyon analizinde toplam motivasyonel iklim puanının spora bağlılıktaki varyansın %35,1'ini açıkladığı belirlenmiştir (R^2=.351; F(1.417)=225.052, p<.001). Çoklu regresyonda alt boyutların ayrı yordayıcılar olarak modele alınmasıyla açıklanan varyansın %50.2'ye yükselmesi, motivasyonel iklimin boyutlarının ayrı ayrı değerlendirilmesinin daha ayrıntılı bir açıklama sağladığını göstermektedir. Bununla birlikte bu sonuç, spora bağlılığın yalnızca motivasyonel iklim tarafından belirlendiği şeklinde yorumlanmamalıdır.

Cinsiyet açısından görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklimde anlamlı farklılık bulunmazken, ego/performans yönelimli iklim ve toplam motivasyonel iklim

puanlarının erkek sporcularda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Etki büyüklüklerinin küçük olması, bu farklılıkların pratik öneminin sınırlı olduğunu göstermektedir. Görev yönelimli iklim açısından elde edilen sonuç, bu iklimin öğrenme, gelişim ve çabayı merkeze alan yapısının cinsiyetten bağımsız biçimde algılanabileceğini düşündürmektedir. Benzer sonuçlar Castro-Sánchez ve arkadaşları (2019) ile Akıncı Özdurulmuş (2024) tarafından da bildirilmiştir. Buna karşılık erkek sporcuların ego/performans yönelimli iklim puanlarının daha yüksek olması, erkek sporcuların rekabet ve performans karşılaştırmalarını daha yoğun algılayabildiğini bildiren çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Duda, 1989; Li et al., 1996).

Spora bağlılık açısından erkek sporcuların dinç olma, odaklanma ve toplam bağlılık puanlarının kadın sporculardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç Altın ve arkadaşları (2023) ile Zahariadis ve arkadaşlarının (2006) bulgularıyla bazı yönlerden benzerlik gösterirken, cinsiyet açısından anlamlı farklılık bulunmadığını bildiren araştırmalarla farklılaşmaktadır (Madak et al., 2021; Peke, 2020; Uluç & Akçakoyun, 2021; Özgün et al., 2021). Bulgular arasındaki farklılıkların örneklemlerin yaş, spor branşı, rekabet düzeyi ve sportif deneyim bakımından farklılaşmasından kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir.

Spor türü açısından takım sporcularının görev/ustalık, ego/performans ve toplam motivasyonel iklim puanlarının yanı sıra dinç olma, odaklanma ve toplam spora bağlılık puanlarının bireysel sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum takım sporlarının sosyal etkileşim, ortak hedef, iş birliği ve aidiyet açısından sunduğu özelliklerle ilişkili olabilir. Takım ortamında algılanan destek, psikolojik ihtiyaçların karşılanması ve takım bütünlüğünün spor bağlılığıyla ilişkili olduğu daha önce de bildirilmiştir (Alesi et al., 2019; Atkins et al., 2015; Leo Marcos et al., 2009; Scanlan et al., 1993). Bununla birlikte spor türüne ilişkin sonuçların örnekleme göre değişebileceği ve bireysel sporcuların daha yüksek bağlılık gösterebildiğini bildiren çalışmaların da bulunduğu görülmektedir (Siyahtaş et al., 2020). Takım sporcularında ego/performans yönelimli iklimin de yüksek bulunması, bu sporların hem iş birliği hem de rekabeti aynı anda içeren yapısıyla ilişkili olabilir.

Yaş ile görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklim arasında düşük düzeyde negatif ilişki bulunurken, ego/performans ve toplam motivasyonel iklim ile anlamlı ilişki belirlenmemiştir. Ayrıca yaş ile dinç olma, odaklanma ve toplam spora bağlılık arasında düşük düzeyde negatif ilişkiler saptanmıştır. Bu sonuç, yaş ilerledikçe görev yönelimli iklim algısı ve spora bağlılıkta sınırlı bir azalma olabileceğine işaret etmektedir. Benzer biçimde Siyahtaş ve arkadaşları (2020) ile Madak ve arkadaşları (2021) yaş arttıkça spora bağlılık düzeylerinin azaldığını bildirmiştir. Bununla birlikte yaş ile spora bağlılık arasında anlamlı ilişki bulunmadığını bildiren çalışmalar da bulunmaktadır (Peke, 2020; Uluç & Akçakoyun, 2021; Özgün et al., 2021). Bu farklılıklar, yaşın etkisinin örneklem ve sportif bağlama göre değişebileceğini düşündürmektedir.

Spor yaşı açısından ise motivasyonel iklimin görev/ustalık, ego/performans ve toplam boyutları ile spora bağlılığın dinç olma, odaklanma ve toplam puanları arasında pozitif ilişkiler bulunmuştur. Bu sonuç, kronolojik yaştan ziyade sportif deneyimin spor ortamına uyum, spor kimliği ve spora yapılan kişisel yatırımlarla ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Spora Bağlılık Modeli'nde kişisel yatırımlar, katılım fırsatları ve

olumlu spor deneyimlerinin bağlılığın gelişiminde önemli olduğu belirtilmektedir (Scanlan et al., 1993). Bu sonuçlar Alexandris ve arkadaşları (2002), Çağlar ve Merdan (2022) ve İnceoğlu Ayaz (2024) tarafından bildirilen bulgularla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte uzun süreli sportif katılımın tükenmişlik, monotonluk, sakatlık ve performans baskısı gibi olumsuz deneyimlerle de ilişkili olabileceği dikkate alınmalıdır (Dejonge et al., 2019).

Genel olarak araştırma bulguları, görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklimin spora bağlılığın açıklanmasında öne çıkan bir psikososyal değişken olduğunu göstermektedir. Özellikle çoklu regresyon analizinde görev/ustalık yönelimli iklimin güçlü ve anlamlı bir yordayıcı olması, spor ortamlarında öğrenme, gelişim, çaba ve bireysel ilerlemeyi destekleyen iklimlerin önemini ortaya koymaktadır. Takım sporcularında daha yüksek motivasyonel iklim ve bağlılık düzeylerinin görülmesi sosyal etkileşim ve aidiyetin; spor yaşı ile bağlılık arasındaki pozitif ilişki ise sportif deneyimin önemini desteklemektedir. Bununla birlikte araştırmanın ilişkisel ve kesitsel yapısı nedeniyle bulgular nedensel ilişkiler şeklinde yorumlanmamalıdır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada ergen sporcuların algıladıkları motivasyonel iklim ile spora bağlılıkları arasında anlamlı ve pozitif yönde ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Özellikle görev/ustalık yönelimli motivasyonel iklimin spora bağlılıkla daha güçlü ilişkili olduğu ve spora bağlılığın anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Buna karşılık ego/performans yönelimli motivasyonel iklimin, görev/ustalık yönelimli iklim kontrol edildiğinde spora bağlılığı anlamlı biçimde yordamadığı belirlenmiştir. Ayrıca takım sporcularının motivasyonel iklim ve spora bağlılık düzeylerinin bireysel sporculara göre daha yüksek olduğu; cinsiyete göre bazı farklılıkların bulunduğu, yaş ile bazı bağlılık göstergeleri arasında düşük düzeyde negatif, spor yaşı ile motivasyonel iklim ve spora bağlılık arasında ise pozitif ilişkiler olduğu saptanmıştır.

Bu doğrultuda;

- Antrenörlerin sporcuların öğrenme, gelişim, çaba ve bireysel ilerlemelerini destekleyen görev/ustalık yönelimli bir motivasyonel iklim oluşturmaları,
- Başarının yalnızca sonuç ve performans karşılaştırmaları üzerinden değil, gelişim ve gösterilen çaba üzerinden de değerlendirilmesi,
- Özellikle bireysel sporcuların sosyal destek, aidiyet ve akran etkileşimlerini güçlendirecek uygulamalara yer verilmesi,
- Sporcuların spora bağlılığını desteklemek amacıyla antrenör eğitimlerinde iletişim, motivasyonel iklim ve sporcu ihtiyaçları konularına daha fazla yer verilmesi,
- Gelecekteki araştırmalarda motivasyonel iklim ve spora bağlılığın yanı sıra psikolojik ihtiyaç doyumu, öz yeterlik, sporcu kimliği, sosyal destek, antrenör davranışları ve tükenmişlik gibi değişkenlerin birlikte incelenmesi,
- İlişkilerin zaman içerisindeki değişimini ve olası nedensel mekanizmaları ortaya koymak amacıyla boylamsal ve müdahale temelli araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Kısaltmalar / Abbreviations

SAMİÖ — Sporda Algılanan Motivasyonel İklim Ölçeği

SBÖ — Spora Bağlılık Ölçeği

SPSS — Statistical Package for the Social Sciences

SS — Standart Sapma

SH — Standart Hata

VIF — Variance Inflation Factor (Varyans Şişirme Faktörü)

N — Örneklem büyüklüğü

Ort. — Aritmetik ortalama

B — Regresyon katsayısı

β — Standardize edilmiş regresyon katsayısı

t — t testi istatistiği

p — Anlamlılık düzeyi

R — Çoklu korelasyon katsayısı

R^2 — Açıklanan varyans oranı

F — F testi istatistiği

α — Anlamlılık/güvenirlik katsayısı

Beyanlar / Declarations

Etik Onay ve Katılım Onayı / Ethics approval and consent to participate

Bu çalışmanın hazırlanma ve yazım sürecinde "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuştur. Toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma başka bir akademik yayın ortamına değerlendirilmek üzere gönderilmemiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Etik Kurulu tarafından incelenmiş ve etik açıdan uygun bulunmuştur (Karar tarihi: 18.12.2025 Sayı: 2025/19/32). Makale ile ilgili doğabilecek her türlü etik ihlal durumunda sorumluluk yazarlara aittir.

During the preparation and writing of this study, scientific, ethical, and citation rules were followed in accordance with the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Guidelines." No alterations were made to the collected data, and this study has not been submitted to any other academic publication platform for evaluation. The data collection instruments used in this study were reviewed and approved by the Ethics Committee of Kırşehir Ahi Evran University (Decision date: 18.December.2025, Reference number: 2025/19/32). The authors accept full responsibility for any potential ethical violations related to this manuscript.

Veri Ve Materyal Erişilebilirliği / Availability of data and material

Bu çalışmanın bulgularını destekleyen veriler, makul talepler üzerine sorumlu yazardan temin edilebilir. Veri seti yalnızca akademik amaçlar için erişilebilir olacak ve verilerin herhangi bir kullanımı, orijinal çalışmayı referans gösterecek ve katılımcıların gizliliğini koruyacaktır.

The data that support the findings of this study are available from the corresponding author upon reasonable request. The dataset will be accessible only for academic purposes, and any use of the data will recognize the original study and maintain the confdentiality of the participants.

Çıkar Çatışması / Competing interests

Yazarlar, bu makalede sunulan çalışmayı etkileyebilecek herhangi bir çıkar çatışması veya kişisel ilişkiye sahip olmadıklarını beyan etmektedirler.

The authors declare that they have no known competing financial interests or personal relationships that could have appeared to influence the work reported in this paper.

Yazar Katkıları / Authors' Contribution Statement

Çalışmanın tasarımı ve planlanması, veri toplama, analizi ve yorumlanması, makalenin yazımı, veri düzenleme, yöntem belirleme, yazım – özgün taslak ile yazım – gözden geçirme ve düzenleme süreçlerine eşit katkı sağlamıştır. Tüm yazarlar makalenin önemli noktalarını eleştirel bir şekilde gözden geçirmiş ve makalenin son hâlini onaylamıştır.

Contributed equally to the design and planning of the study, data collection, analysis and interpretation, manuscript preparation, data organization, methodology development, writing of the original draft, and review and editing of the manuscript. All authors critically reviewed the manuscript and approved the final version of the article.

Fon Desteği / Funding

None.

Teşekkür / Acknowledgements

NOT: Bu çalışma 8. Uluslararası Avrasya Spor, Eğitim ve Toplum Kongresinde "Sözel Bildiri" olarak sunulmuştur.

References / Kaynaklar

Akıncı Özdurulmuş, S. (2022). Akran ve antrenörlerin motivasyonel iklime olan etkisi [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi].

Alesi, M., Gómez-López, M., Chicau Borrego, C., Monteiro, D., & Granero-Gallegos, A. (2019). Effects of a motivational climate on psychological needs satisfaction, motivation and commitment in teen handball players. International Journal of Environmental Research and Public Health, 16(15), 2702. https://doi.org/10.3390/ijerph16152702

Alexandris, K., Zahariadis, P., Tsorbatzoudis, C., & Grouios, G. (2002). Testing the sport commitment model in the context of exercise and fitness participation. Journal of Sport Behavior, 25(3), 217–232.

Altın, Y., Özkurt, B., & Küçükibiş, H. F. (2023). Antrenör davranış stilleri algısının spora bağlılığı yordama etkisinin yapısal regresyon modeli ile incelenmesi. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 18(2), 424–438. https://doi.org/10.33459/cbubesbd.1265947

Altıntaş, A., Bayar Koruç, P., & Akalan, C. (2012). Sporcuların hedef yönelimleri, algılanan güdüsel iklimleri ve algılanan fiziksel yeterliklerinin cinsiyete ve deneyim düzeyine göre karşılaştırılması. Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi, 4(1), 1–15.

Ames, C. (1995). Achievement goals, motivational climate, and motivational processes. In G. C. Roberts (Ed.), Motivation in sport and exercise (pp. 161–176). Human Kinetics.

Atkins, M. R., Johnson, D. M., Force, E. C., & Petrie, T. A. (2015). Peers, parents, and coaches, oh my! The relation of the motivational climate to boys' intention to continue in sport. Psychology of Sport and Exercise, 16, 170–180. https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2014.10.008

Aydın, E. (2019). Motivasyonel iklim ve hedef bağlılığının antrenör sporcu ilişkisine etkisi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 21(3), 96–106.

Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., & Çakmak, E. K. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi.

Castro-Sánchez, M., Zurita-Ortega, F., García-Marmol, E., & Chacón-Cuberos, R. (2019). Motivational climate in sport is associated with life stress levels, academic performance and physical activity engagement of adolescents. International Journal of Environmental Research and Public Health, 16(7), 1198. https://doi.org/10.3390/ijerph16071198

Cohen, J. (2013). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Routledge.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2002). Research methods in education. Routledge.

Creswell, J. W. (2016). Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları. Eğiten Kitap.

Çağlar, E., & Merdan, H. E. (2022). Ergen sporcularda spora bağlılık ile ilişkili bireysel ve sosyal faktörler: Sistematik derleme. Spor Bilimleri Dergisi, 33(3), 120–148. https://doi.org/10.17644/sbd.1008784

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. Psychological Inquiry, 11(4), 227–268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01

deJonge, M., Mackowiak, R., Pila, E., Crocker, P. R. E., & Sabiston, C. M. (2019). The relationship between sport commitment and physical self-concept: Evidence for the self-enhancement hypothesis among adolescent females. Journal of Sports Sciences, 37(21), 2459–2466. https://doi.org/10.1080/02640414.2019.1641381

Duda, J. L. (1989). Task and ego orientation in sport questionnaire [Unpublished questionnaire].

Duda, J. L., & Hall, H. (2001). Achievement goal theory in sport: Recent extensions and future directions. In R. N. Singer, H. A. Hausenblas, & C. M. Janelle (Eds.), Handbook of sport psychology (2nd ed., pp. 417–443). Wiley.

Field, A. (2024). Discovering statistics using IBM SPSS statistics (6th ed.). SAGE Publications.

Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (1990). How to design and evaluate research in education. McGraw-Hill.

George, D., & Mallery, P. (2024). IBM SPSS statistics 29 step by step: A simple guide and reference (18th ed.). Routledge.

Gu, Y., & Cheng, L. (2026). A systematic review and meta-analysis of motivational climate and youth sport outcomes: Examining a hierarchical effects model. Frontiers in Psychology, 16, 1716745. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1716745

Guillén, F., & Martínez-Alvarado, J. R. (2014). The sport engagement scale: An adaptation of the Utrecht Work Engagement Scale (UWES) for the sports environment. Universitas Psychologica, 13(3), 975–984. https://doi.org/10.11144/Javeriana.UPSY13-3.sesa

Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). Multivariate data analysis: A global perspective (7th ed.). Pearson Education.

Haugen, T., Riesen, J. F., Østrem, K., Høigaard, R., & Erikstad, M. K. (2020). The relationship between motivational climate and personal treatment satisfaction among young soccer players in Norway: The moderating role of supportive coach-behaviour. Sports, 8(12), 162. https://doi.org/10.3390/sports8120162

Hodge, K., Chow, G. M., Luzzeri, M., Scanlan, T., & Scanlan, L. (2023). Commitment in sport: Motivational climate, need satisfaction/thwarting and behavioural outcomes. Asian Journal of Sport and Exercise Psychology, 3(2), 121–129. https://doi.org/10.1016/j.ajsep.2023.03.004

İnceoğlu Ayaz, E. (2024). Takım sporlarında akran, antrenör motivasyonel ikliminin spora bağlılık ile ilişkisi [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi].

Kalaycı, Ş. (Ed.). (2010). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (5. bs.). Asil Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (2007). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler. Nobel Yayın Dağıtım.

Kayhan, R. F., Bardakçı, S., & Caz, Ç. (2020). Spora Bağlılık Ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlama çalışması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 9(3), 2905–2922. https://doi.org/10.15869/itobiad.676854

Koç, İ. (2021). Sporcularda zihinsel dayanıklılık, umutsuzluk ve başarı motivasyonu ilişkisi. Gazi Kitabevi.

Koç, İ., Ergin, R., Gencer, E., & Marangoz, İ. (2022). Zihinsel dayanıklılık ile parkur performansı üzerine ilişkisel bir araştırma. Mediterranean Journal of Sport Science, 5(4), 858–870. https://doi.org/10.38021/asbid.1171186

Lai, E. R. (2011). Motivation: A literature review. Pearson Research's Report, 6, 40–41.

Leo Marcos, F. M., Sánchez-Miguel, P. A., Sánchez-Oliva, D., Amado Alonso, D., & García Calvo, T. (2009). Influence of the motivational climate created by coach in the sport commitment in youth basketball players. Revista de Psicología del Deporte, 18(3), 375–378.

Li, F., Harmer, P., & Acock, A. (1996). The task and ego orientation in sport questionnaire: Construct equivalence and mean differences across gender. Research Quarterly for Exercise and Sport, 67(2), 228–238. https://doi.org/10.1080/02701367.1996.10607949

Madak, E., Kumartaşlı, M., Gülen, Ö., & Sönmez, H. O. (2021). Taekwondo sporcularının spora bağlılık düzeylerinin milli sporculuk durumları ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. The Online Journal of Recreation and Sports, 10(3), 1–17.

Nicholls, J. G., Cheung, P. C., Lauer, J., & Patashnick, M. (1989). Individual differences in academic motivation: Perceived ability, goals, beliefs, and values. Learning and Individual Differences, 1(1), 63–84.

Özgün, A., Türkmen, M., & Ayhan, B. (2021). Sporcuların COVID-19'a yakalanma kaygısı ve spora bağlılık durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7(1), 298–315.

Peke, K. (2020). Oryantiring katılımcılarının spora bağlılıkları ve zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi].

Roberts, G. C. (2012). Motivation in sport and exercise from an achievement goal theory perspective: After 30 years, where are we? In G. C. Roberts & D. C. Treasure (Eds.), Advances in motivation in sport and exercise (3rd ed., pp. 5–58). Human Kinetics.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. Contemporary Educational Psychology, 61, 101860. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101860

Scanlan, T. K., Carpenter, P. J., Simons, J. P., Schmidt, G. W., & Keeler, B. (1993). An introduction to the sport commitment model. Journal of Sport and Exercise Psychology, 15(1), 1–15. https://doi.org/10.1123/jsep.15.1.1

Scanlan, T. K., Chow, G. M., Sousa, C., Scanlan, L. A., & Knifsend, C. A. (2016). The development of the Sport Commitment Questionnaire-2 (English version). Psychology of Sport and Exercise, 22, 233–246. https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2015.08.002

Scanlan, T. K., Russell, D. G., Scanlan, L. A., Klunchoo, T. J., & Chow, G. M. (2013). Project on elite athlete commitment (PEAK): IV. Identification of new candidate commitment sources in the sport commitment model. Journal of Sport and Exercise Psychology, 35(5), 525–535. https://doi.org/10.1123/jsep.35.5.525

Siyahtaş, A., Tükenmez, A., Avcı, S., Yalçınkaya, B., & Çavuşoğlu, S. B. (2020). Bireysel ve takım sporu yapan sporcuların spor bağlılık düzeylerinin incelenmesi. International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 6(34), 1310–1317. https://doi.org/10.31576/smryj.581

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). Using multivariate statistics (5th ed.). Pearson.

Toros, T. (2001). Elit ve elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel iklim ve hedeflerin özgünlük güçlük derecesi özelliklerinin yaşam doyumuna etkisi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi].

Toros, T. (2002). Elit ve elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel (motivasyonel) iklim ve yaşam doyumu. Spor Bilimleri Dergisi, 13(3), 24–36.

Uluç, E. A., & Akçakoyun, F. (2021). Bocce sporcularının hedef yönelimlerinin spora bağlılıkları üzerindeki rolü: Çanakkale ili örneği. Mediterranean Journal of Sport Science, 4(3), 424–437. https://doi.org/10.38021/asbid.1034025

Vallerand, R. J., & Losier, G. F. (1999). An integrative analysis of intrinsic and extrinsic motivation in sport. Journal of Applied Sport Psychology, 11(1), 142–169. https://doi.org/10.1080/10413209908402956

Vazou, S., Ntoumanis, N., & Duda, J. L. (2005). Peer motivational climate in youth sport: A qualitative inquiry. Psychology of Sport and Exercise, 6(5), 497–516. https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2004.03.005

Walling, M. D., Duda, J. L., & Chi, L. (1993). The perceived motivational climate in sport questionnaire: Construct and predictive validity. Journal of Sport and Exercise Psychology, 15(2), 172–183. https://doi.org/10.1123/jsep.15.2.172

Zahariadis, P., Tsorbatzoudis, H., & Alexandris, K. (2006). Self-determination in sport commitment. Perceptual and Motor Skills, 102(2), 405–420. https://doi.org/10.2466/pms.102.2.405-420

Disclaimer / Publisher's Note

The statements, opinions, and data contained in all publications are solely those of the individual author(s) and contributor(s) and do not necessarily reflect the views of **IJOSS** and/or the editor(s). **IJOSS** and/or the editor(s) disclaim responsibility for any injury to people or property resulting from any ideas, methods, instructions, or products referred to in the content. **IJOSS** remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.